



מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

25 בנובמבר 2008

איראן, הקולנוע המערבי והמזימה הציונית

מרים ניסימוב¹

המאמר לקוח מ"זמן איראן" מס' 9, 13 בנובמבר 2008 ומתפרסם באישור המרכז
ללימודים איראניים באוניברסיטת תל-אביב

1. המאבק בציונות ובישראל תפס מקום מרכזי באידיאולוגיה של הרפובליקה האסלאמית של איראן מראשית ימיה. התקפות על הציונות ועל ישראל הופיעו תדיר בנאומים ובראיונות של מנהיגי המדינה וראשיה, נישאו בדרשות יום שישי ונותחו במאמרים ובספרים אקדמיים. בשנים האחרונות אנו עדים לרתימתו של המדיום הטלוויזיוני למאבק זה גם כן. הפקות טלוויזיוניות עלילתיות ודוקומנטאריות מוקדשות להצגת עמדתה של הרפובליקה האסלאמית של איראן בנוגע לתולדות הציונות ומדינת ישראל. בסוף שנת 2004 שודרה בערוץ "סחר" – ערוץ הלוויין של רשות השידור האיראנית - הסדרה "עיניה הכחולות של זהרא". הסדרה הביאה את סיפור חטיפתה של ילדה פלסטינית בהוראת מפקד צבא ישראלי בשם תיאודור, שביקש לעקור את עיניה של הילדה כדי להציל את מאור עיניו של בנו. יוצרי הסדרה טענו כי הם ביקשו להציג בסדרה את פשעיו של המשטר הציוני, גם אם במציאות פשעים אלה אכזריים אף יותר ([MEMRI](#) [TV clip.538](#)). ב-2005 עמדה רשות השידור האיראני מאחורי הפקת הסדרה הטלוויזיונית "קו רוחב אפס" – ההפקה היקרה בתולדותיה. על רקע תיאור סיפור אהבתם של בחור איראני ובחורה יהודיה צרפתייה תיארו יוצרי סדרה זו את הציונים כמשתפי פעולה עם הנאצים וכמי שלמען מימוש מטרותיהם הציוניות פגעו ביהודים בארצות מושבם ואף רצחו יהודים שהעזו להתנגד להם.

2. לצד הפקות טלוויזיוניות עלילתיות, לא נעדר גם מקומן של הפקות דוקומנטאריות העוסקות בציונות. בחודשים מאי-יוני 2008 שודרה בערוץ החדשות של רשות השידור האיראנית הסדרה

¹ גב' מרים ניסימוב היא תלמידת מחקר לתואר שלישי בביה"ס להיסטוריה באוניברסיטת תל אביב ועמיתת מחקר במרכז ללימודים איראניים.

הדוקומנטארית "סודות ארמגדון" ([MEMRI_TV_clip.1802](#)). בסדרה זו נעשה שימוש רב ב"פרוטוקולים של זקני ציון" לביסוס הטענה בדבר רצונה של הציונות העולמית להשתלט על העולם. יתרה מזאת, ב-26 פרקי הסדרה ביקשו יוצריה להציג את התוכניות ההיסטוריות, כביכול, של הציונות העולמית להשתלט גם על איראן.

3. הצגת הציונות כמי שמאיימת על איראן – ולא רק על העם הפלסטיני ועל עולם האסלאם – וחשיפה של המזימה הציונית העולמית להשתלט על איראן, שראשיתה באמצע המאה התשע-עשרה, הן מגמות חדשות במאבק שמנהלת איראן נגד הציונות. מאז המהפכה וכינון המשטר האסלאמי ב-1979 עסקו רבים באיראן בקשרים של המשטר הפהלוי עם ישראל ובהשפעה של גורמים ציוניים על תהליך קבלת ההחלטות באיראן בימי מחמד רזא שאה (1941-1979). אולם החידוש בסדרה זו הוא הניסיון להציג את הציונות כמי שזממה להשתלט על איראן ולהפוך אותה לזירת מלחמת גוג ומגוג.

4. חידוש אחר בהתקפה על הציונות ניתן למצוא בסדרה דוקומנטארית נוספת ששודרה גם היא בחודשים מאי-יוני 2008, בערוץ החדשות של הטלוויזיה האיראנית. הסדרה "עקבות הציוניים בקולנוע העולמי" באה לחשוף היבט נוסף – זדוני אף יותר – בפעולתה של "הציונות העולמית". התפיסה אותה מבקשים יוצרי הסדרה להציג, בעזרתם של אנשי קולנוע ומומחים איראנים לקולנוע מערבי, גורסת כי תעשיית הקולנוע המערבי ובעיקר זו ההוליוודית נשלטת בידי הציונים ואלה פועלים להחדרת מסרים ציוניים חבויים בסרטים המופקים במערב. מסרים אלה, קובעים המומחים האיראנים, נועדו לבסס את הלגיטימציה של מדינת ישראל ולהצדיק את מדיניותה "הפושעת". הם מזהירים כי מסרים אלה פועלים על תת-המודע של הצופה וגורמים לו להשתכנע בצדקתם. לביסוס תזה זו מנתחים יוצרי הסדרה האיראנית עלילות של שורה של סרטים מערביים מסוגות שונות ומתקופות שונות, ביניהם: האפוס ההיסטורי "בן-חור" (Ben-Hur, 1959), כנר על הגג (Fiddler on the Roof, 1971) החיים יפים (La vita è bella, 1997) סרט המלחמה "להציל את טוראי ראיין" (Saving Private Ryan, 1998), הקומדיה "פגוש את ההורים" (Meet the Parents, 2000), "מרד התרנגולים" (Chicken Run, 2000), הפסנתרן (The Pianist, 2002) ועוד.

5. דוגמה לכך עשויה לשמש הפרשנות האיראנית לסרט האנימציה הבריטי המצליח "מרד התרנגולים" (Chicken Run, 2000) כאשר קריין הסדרה האיראנית מסביר כי התמונות של החווה המוקפת גדר, כמו גם אלמנטים חזותיים אחרים בסרט נועדו לעורר אסוציאציות של מחנות ריכוז, וכי שאיפתם של התרנגולים אל מקום אוטופי היא משל לשאיפתם הלאומית של היהודים – הציוניים. בהתייחס אל הסרט "כנר על הגג" קובעים המומחים בסדרה כי תיאור חיובי ואוהד של דמות היהודי נועדה להציג לצופה תמונה מסולפת של הסיבות והרקע ההיסטורי להגירת יהודים לארץ ישראל.

6. אחד החוקרים האיראנים המובילים את התפיסה המוצגת בסדרה הוא ד"ר מג'יד שאה-חסיני, שמונה בשנת 2007 לנהל את קרן פאראבי לקולנוע, הקרן הממשלתית לעידוד היצירה הקולנועית. שאה-חסיני הוא מחבר הספר "קולנוע והציונות" (סינמא וצהיוניסט). בספר זה הוא כותב, שעיון ב"פרוטוקולים של זקני ציון" מלמד כי הציונות העולמית שואפת להשתלט על

העולם וכי למשימה זו היא רותמת את הקולנוע, שעליו היא השתלטה כבר מראשית ימיו. כדי ליישם את השתלטותה על העולם, מחדירה הציונות העולמית ועושי דברה מסרים דתיים מסולפים לסרטים. אחד מן המסרים המסולפים האלה, לטענת שאה-חסיני, עוסק בהופעת מושיע ובקיומן של ארץ וחברה אוטופיות המתגלמת בציון. טרילוגיית המדע הבדיוני "מטריקס" (Matrix 1999, Matrix Reloaded and Matrix Revolutions 2003) וההתייחסויות המופיעות בה לעיר Zion משמשות עבור שאה-חסיני דוגמה נוספת להוכחת טענתו בדבר קונספירציה ציונית. שאה-חסיני המוצג כמומחה לקולנוע מערבי הוא אחד המרואיינים הקבועים בסדרה התיעודית "עקבות הציונים בקולנוע העולמי". באחד מפרקי הסדרה הוא קשר בין טרילוגיית מטריקס לסרט "להציל את טוראי ראיין", בטענה כי השם Rayn מתחרז עם המילה Zion. במאמרים שפרסם, הפנה שאה-חסיני את תשומת הלב גם לגיבורי סרטי אנימציה, בהם הוא מוצא מסרים ציוניים חבויים. כך למשל, דמותו של מיקי מאוס, מבית היוצר של וולט דיסני, מסמלת לדברי שאה-חסיני, את היהודי הנודד שנרדף תמיד על ידי יריבים חזקים ממנו ומצליח בזכות תושייתו ופיקחותו לגבור עליהם.

7. תפיסת הקולנוע המערבי ככלי בידי "הציונות העולמית" מסייעת למבקרי קולנוע באיראן להסביר את הסיבות לתופעה אותה הם מגדירים כהתקפה קולנועית נגד המורשת התרבותית של איראן ונגד האסלאם. הם מצביעים על סרטים כגון: ארמגדון (Armageddon 1998), אלכסנדר (Alexander 2004), 300 (2006) ופרספוליס (Persepolis, 2007) כסרטים שנועדו לפגוע באיראן ובמורשתה התרבותית. בכנס שהקדיש איגוד המבקרים ותסריטאי הקולנוע של איראן באפריל 2008 לדיון בסוגיה, הדגיש חוקר הקולנוע, אבו-אלחסן עלוי טבאטבאי שסרטים כמו ארמגדון ו-300 הם ביטוי למדיניות הציונית המבקשת לתקוף את התרבות והמורשת הפרסית העתיקה. בכנס שהתקיים ביוני 2007 ויוחד לסרטי מלחמה באיראן ובעולם, התייחס נאדר טאלב-זאדה, בוגר אוניברסיטת קולומביה המשמש כיום כמנכ"ל המחלקה לתוכניות זרות ברשות השידור האיראנית, לסרט 300. במהלך הרצאתו הוא ציין שהאמריקאים הצהירו פעמים רבות כי הם אויביה של איראן והוסיף כי סרט זה דומי, שממומנים מכספם של הציונים, נועד לחזק את רוח הלחימה של החברה האמריקאית.

8. המגמות החדשות במאבק הרפובליקה האסלאמית של איראן נגד הציונות – מגמות שמקבלות ביטוי בסדרות הטלוויזיוניות שנסקרו לעיל – מעמיקות עוד יותר את הדימוי הדמוני שמבקשת איראן לעטות על הציונות. הציונות איננה עוד רק האידיאולוגיה של המשטר הכובש את אדמת פלסטין וקוטל את בניה, אלא כוח שזרועותיו שלוחות לכל עבר והוא מצליח באמצעות סרטי קולנוע שנועדו לכאורה לספק בידור והנאה, לחדור לכל בית ולהשפיע על נפשותיהם של ילדים ומבוגרים כאחד.

— ❦ —



זמן-איראן מתפרסם ע"י
אניברסיטת תל אביב
המרכז ללימודים איראניים
IranCen@post.tau.ac.il
פקס : 03-640-6665 ; טל' : 03-640-9510



Copyright © 2006 The Center for Iranian Studies. All rights reserved.